

Nr 64

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om tjänstekollektivavtal

Föredragen för Republikens President den 24 juli 1987

Utfärdad i Mariehamn den 6 augusti 1987

I enlighet med landstingets beslut¹⁾

ändras 1 §, 2 §, 3 § 1 och 4 mom., 5 §, 8 § 1, 2 och 4 mom., 9 § 2 mom., 10 § 1 och 2 mom., 11 §, 12 § 1 mom., 13 §, 14 § 1 mom., 15 § 2 mom., samt 16, 17, 18 och 19 §§ landskapslagen den 19 april 1978 om tjänstekollektivavtal (22/78), av dessa lagrum 2 § 3 mom. 1 punkten sådan den lyder i landskapslagen den 24 november 1981 (76/81), som följer:

1 §

För fastställande av villkoren i anställningsförhållandet för landskapets och kommunernas tjänstemän genom tjänstekollektivavtal och för tryggande av arbetsfreden förhandlas på sätt i denna lag stadgas.

Vad i denna lag stadgas om kommun eller om tjänsteman i kommun äger motsvarande tillämpning på sammanslutning av kommuner samt på tjänstemän däri.

2 §

Angående villkoren i tjänstemans anställningsförhållande gäller, utan hinder av vad i lag är stadgat, vad därom bestäms genom tjänstekollektivavtal. Tjänsteman åtnjuter likväl minst de förmåner beträffande vilka sämre villkor enligt lag inte får avtalas.

Till villkoren i anställningsförhållande hänförs inte

1) grunderna för landskapets eller kommunernas ämbetsverks och inrättingars organi-

sation eller annan reglering av desamma;

2) inrättande eller indragning av tjänst, myndighets åligganden eller inre arbetsfördelning, arbetsledningen eller arbetsmetoderna; eller

3) uppkomsten av tjänsteförhållande eller dess upphörande, med undantag av uppsägningstid och grunderna för uppsägning.

Avtal får inte ingås om

1) kompetenskrav för tjänst, befodringsgrunder, tjänstemans skyldigheter, eller disciplin;

2) pensioner, familjepensioner eller därmed jämförliga andra förmåner, hyran för bostad som innehas på grundval av tjänsteförhållande eller nyttjande av landskapet eller kommunen tillhörig annan egendom, med undantag av arbetsutrymmen och arbetsredskap för tjänstemän i uppgifter som gäller samarbete mellan arbetsgivare och tjänstemän; ej heller om

3) de frågor beträffande vilka för arbetslagarnas del inte kan avtalas genom arbetskollektivavtal.

I enlighet med vad landskapsstyrelsen bestämmer ankommer det på lantrådet, avdelningscheferna vid Ålands landskapsstyrelsens centrala ämbetsverks kansli-, finans- och utbildningsavdelningar, byråcheferna vid kansliavdelningens avtals- och personalbyrå samt byggnads- och brandskyddsbyrå, polismästaren vid Ålands polisdistrikt samt chefläkaren vid Ålands centralsjukhus att företräda landskapsstyrelsen vid förhandlingar enligt denna

¹⁾ Ls framst. nr 13/1986—87

Lu bet. nr 15/1986—87

Stu bet. nr 32/1986—87

lag och när arbetsstrid uppstår samt att i övrigt verka som företrädare för arbetsgivaren. Om justering av avlöningen för här avsedda tjänster samt om arvoden till deras innehavare bestäms särskilt genom beslut av landskapsstyrelsen.

Beträffande angelägenhet som inte reglerats genom tjänstekollektivavtal samt beträffande i 3 mom. avsedda angelägenheter gäller vad där- om är särskilt föreskrivet eller utöver tjänstekollektivavtalet i enskilt fall överenskommet med tjänsteman som åtnjuter avtalslön.

Bestämmelse i tjänstekollektivavtal som står i strid med 1, 2, 3, 4 eller 5 mom. är ogiltig.

3 §

Förhandlings- och avtalsparter är:

1) på landskapets vägnar landskapsstyrelsen,

2) på kommunernas vägnar kommunala avtalsdelegationen,

3) på landskapets tjänstemäns vägnar sådan registrerad förening till vars egentliga ändamål hör att bevaka tjänstemännens intressen i tjänsteförhållanden (tjänstemannaförening) och med vilken landskapsstyrelsen efter att vid behov ha hört berörda organisationer prövar ändamålsenligt ingå tjänstekollektivavtal,

4) på kommunala tjänstemäns vägnar sådan registrerad förening till vars egentliga ändamål hör att bevaka tjänstemännens intressen i tjänsteförhållanden (tjänstemannaförening) och med vilken avtalsdelegationen efter att vid behov ha hört berörda organisationer prövar ändamålsenligt ingå tjänstekollektivavtal.

Genom huvudavtal kan överenskommas om förhandlingsproceduren, om förfarande för tryggnad av arbetsfreden samt om förfarande som skall iakttas vid skötseln av tjänstemannafrågor. Genom huvudavtal får avvikelser inte göras från bestämmelser i lag eller förordning angående det förfarande som skall iakttas vid skötseln av tjänstemannafrågor. I övrigt gäller om huvudavtal vad om tjänstekollektivavtal är stadgat, såvitt inte annat följer av vad som stadgas nedan.

5 §

Bundna av tjänstekollektivavtal är:

1) landskapet,

2) kommuner och kommunalförbund samt kommunala avtalsdelegationen,

3) de tjänstemannaföreningar som ingått tjänstekollektivavtal eller som efteråt med

samttycke av tidigare parter i avtalet skriftligen biträtt detsamma,

4) de registrerade föreningar som direkt eller genom mellanled är eller under avtalets giltighetstid varit underföreningar av i 3 punkten avsedda tjänstemannaföreningar, och

5) de tjänstemän som är eller under avtalets giltighetstid varit medlemmar i förening som är bunden av avtalet.

Utän hinder av tjänstekollektivavtal kan landskapsstyrelsen och kommunala avtalsdelegationen bestämma annat om villkoren i tjänstemännens anställningsförhållande än vad i tjänstekollektivavtal är överenskommet, såvida möjligheterna att anställa eller bibehålla personal i tjänst hos landskapet, kommun eller kommunalförbund eller annat vägande skäl det kräver. Sämre villkor för tjänstemännen än vad som avtalats i tjänstekollektivavtal får dock inte bestämmas.

Landskapsstyrelsen och kommunala avtalsdelegationen skall innan i 2 mom. avsett beslut om avvikelser från tjänstekollektivavtal fattas bereda de övriga avtalsparterna i huvudavtal som ingåtts med stöd av 3 § 4 mom. tillfälle att yttra sig i ärendet. Kommunala avtalsdelegationen skall dessutom höra vederbörande kommuner och kommunalförbund.

Landskapet, kommun eller kommunalförbund får inte i andra än i 2 mom. avsedda fall inom tjänstekollektivavtals tillämpningsområde bestämma eller avtala om mot tjänstekollektivavtalet stridande villkor i anställningsförhållandet för tjänsteman som står utanför tjänstekollektivavtalet men utför i avtalet avsett arbete.

Vad i 1 och 4 mom. är stadgat skall iakttas endast såvida landskapet, kommun, kommunalförbund, kommunala avtalsdelegationen, förening eller tjänsteman inte är bunden av tidigare, på andra villkor ingånget tjänstekollektivavtal eller såframt den krets tjänstekollektivavtalet binder inte är begränsad i avtalet.

8 §

Annan stridsåtgärd som angår gällande anställningsförhållande än lockout eller strejk får inte vidtas. Även dessa är förbjudna om syftet med dem är att påverka andra angelägenheter än sådana som enligt 2 § kan vara föremål för avtal, eller om så är särskilt stadgat i lag. Förbudet gäller även andra ärenden än sådana som kan vara föremål för avtal enligt 2 § även när huvudavtal enligt 3 § 4 mom. kan ingås om dem.

Med lockout avses av landskapet, kommun eller kommunalförbund föranstaltad avstängning från arbete och med strejk av tjänstemannaförening mot landskapet, kommun eller kommunalförbund riktad arbetsinsättelse som har till ändamål att utgöra påtryckning på motparten i arbetstvisten genom att avbryta utförandet av de av stridsåtgärden omfattade tjänstemännens samtliga tjänsteåligganden med nedan stadgade begränsningar.

Tjänsteman får delta i strejk endast med stöd av beslut av den tjänstemannaförening som utlyst strejken. I 2 § 4 mom. avsedda tjänstemän får inte vidta stridsåtgärd.

9 §

I 1 mom. avsedd förpliktelse till arbetsfred kan utvidgas i tjänstekollektivavtal. Förpliktelsen till arbetsfred gäller även förening vars i 5 § 1 mom. 4 punkten avsedda underförening med föreningens samtycke ingått tjänstekollektivavtal. Förefintligheten av huvudavtal eller annat avtal som ingåtts uteslutande för reglering av specialfrågor hindrar inte att stridsåtgärder vidtas för åstadkommande av nytt avtal angående andra frågor, såframt inte annat är avtalat.

10 §

Tjänstemannaförening är skyldig att övervaka att underlydande föreningar och tjänstemän avhåller sig från i 8 § förbjudna stridsåtgärder.

Av tjänstekollektivavtal bunden förening är skyldig att tillse att underlydande föreningar och tjänstemän som berörs av avtalet inte bryter mot den förpliktelse till arbetsfred varom stadgas i 9 § eller mot bestämmelserna i avtalet.

11 §

Kommunala avtalsdelegationen skall övervaka att kommunerna och kommunalförbunden iakttar bestämmelserna i denna lag och i tjänstekollektivavtal. Angående övervakningsskyldigheten gäller på motsvarande sätt vad i 10 §

är stadgat om tjänstemannaförenings skyldighet att övervaka underlydande föreningar.

12 §

Tjänsteman är inte skyldig att utföra åligganden vilka berörs av tillåten lockout eller strejk eller av sådan blockad som gäller angelägenheter vilka enligt 2 § kan vara föremål för avtal. Tjänsteman som inte omfattas av arbetsstrid skall fullgöra sina sedvanliga arbetsuppgifter, varjämte han är skyldig att utföra skyddsarbete. Vad i 8 § 2 mom. är stadgat hindrar inte tjänsteman som omfattas av arbetsstrid att utföra skyddsarbete.

13 §

Den som är bunden av tjänstekollektivavtal och som medvetet överträder eller som på goda grunder borde ha insett att han överträder bestämmelserna i avtalet, kan av arbetsdomstolen dömas att betala plikt.

Förfar landskapet, kommunala avtalsdelegationen, kommun eller kommunalförbund i strid med bestämmelserna i 8 eller 9 § eller underlåter att iaktta vad i 11 § är stadgat, skall den felande om inte annat är föreskrivet i tjänstekollektivavtal, i stället för skadestånd betala plikt. Detsamma gäller om tjänstemannaförening förfar i strid med bestämmelserna i 8 eller 9 § eller underlåter att iaktta vad i 10 § är stadgat. Bestämmelserna i detta moment skall dock inte tillämpas på förening som lämnat i 9 § avsett samtycke.

Plikt får för landskapet uppgå till högst det belopp som i riket vid ettvarit tillfälle gäller för staten. På motsvarande sätt får plikt för kommunala avtalsdelegationen, kommun, kommunalförbund eller förening uppgå till högst det belopp som gäller för motsvarande organ i riket, och för tjänsteman till högst det belopp som i riket gäller för tjänsteman.

14 §

Då plikt ådöms skall hänsyn tas till alla föreliggande omständigheter såsom skadans storlek, graden av skuld, den anledning till överträdelsen som den andra parten möjligen givit och föreningens, kommunens eller kommunalförbundets storlek. Om särskilda skäl föreligger behöver plikt inte ådömas.

15 §

 Har avtal på talan mot någon tjänstemannaförening förklarats hävt, kan avtalet inom två veckor uppsägas gentemot övriga föreningar.

16 §

Tjänstemans deltagande i en av tjänstemannaförening vidtagen stridsåtgärd med stöd av föreningens beslut skall inte anses som brott i tjänsten, ej heller som sådan handling som kan bestraffas i disciplinär väg.

17 §

Tjänsteman får inte utan tvingande skäl hindras att i egenskap av företrädare för tjänstemannaförening delta i förhandlingar som avses i denna lag.

18 §

Till tjänsteman som omfattas av arbetsstrid erläggs inte avlöning eller andra ekonomiska

förmåner för den tid arbetet är inställt till följd av stridsåtgärd mot landskapet, kommun eller kommunalförbund. Sådana förmåner utgår inte heller till tjänsteman som omfattas av lock-out som utlysts av landskapet, kommun eller kommunalförbund. Tjänsteman har likväl rätt att nyttja tjänstebostad medan arbetsstrid pågår.

19 §

Tjänsteman får inte genom besvär söka ändring i myndighets beslut i ärende som avses i 2 § eller bringa det till handläggning genom anspråk på rättelse eller såsom förvaltningsstvemål, om han eller tjänstemannaförening har rätt att anhängiggöra ärendet vid arbetsdomstolen.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988 och tillämpas på tjänstekollektivavtal som ingåtts och beslut av landskapsstyrelsen som fattats efter denna dag. Den tillämpas även på stridsåtgärder som inletts eller fortgår efter det lagen trätt i kraft.

Mariehamn den 4 maj 1987

SUNE CARLSSON
 talman

Karl-Gunnar Fagerholm
 vicetalman

Jan-Erik Lindfors
 vicetalman